

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 103/2013-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. februára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť B. U., Z., zastúpeného advokátom Mgr. M. B., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 5/2005 v spojení s uznesením Krajskej prokuratúry v Bratislave sp. zn. I KO-V-70/02 z 23. júla 2002 o zaistení jeho nehnuteľného majetku a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. U. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. februára 2012 doručená faxom (doplnená písomným podaním doručeným 22. februára 2012) sťažnosť B. U. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dodatkový protokol“ postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 5/2005 v spojení s uznesením Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) sp. zn. I KO-V-70/02 z 23. júla 2002 o zaistení jeho nehnuteľného majetku (ďalej aj „uznesenie o zaistení majetku“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že prokurátor krajskej prokuratúry uznesením sp. zn. I KO-V-70/02 z 23. júla 2002 rozhodol o zaistení majetku sťažovateľa, a to pozemkov a stavieb evidovaných na LV č. 1067, k. ú. Z.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ v novembri 2011 Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) podnet na preskúmanie jeho zákonnosti, v ktorom sa domáhal jeho zrušenia z dôvodu, že obmedzenie jeho majetkových práv trvá neprimerane dlho.

Predmetný podnet prokurátor generálnej prokuratúry prípisom č. k. IV/1 GPt 571/00-159 zo 16. novembra 2011 postúpil krajskému súdu, na ktorom bola v trestnej veci sťažovateľa podaná obžaloba.

Krajský súd na postúpený podnet reagoval prípisom sp. zn. 7 T 5/2005 z 12. decembra 2011, ktorým sťažovateľovi oznámil, že uznesenie krajskej prokuratúry o zaistení jeho majetku nezruší, pretože podľa jeho názoru „*dôvod, pre ktorý bol majetok zaistený, doposiaľ nezanikol*“.

Sťažovateľ v sťažnosti cituje ustanovenia zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov platného a účinného do 31. decembra 2004 (ďalej len „Trestný poriadok“) vzťahujúce sa na zaistenie majetku a konštatuje, že s vydaním uznesenia o zaistení majetku sú spojené mimoriadne intenzívne zásahy do majetkových práv obvineného. Obvinený je podľa názoru sťažovateľa „*zbavený práva disponovať s majetkom, ktoré právo je okrem iného garantované čl. 20 Ústavy SR a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... Táto skutočnosť posúva uznesenie o zaistení majetku do ústavnoprávnej roviny. Inými*

slovami povedané, uznesenie o zaistení majetku musí byť nielen vydané za dodržania podmienok podľa § 347 Trestného poriadku, ale súčasne musí vždy a za každých okolností vyhovovať ústavno-právnym podmienkam obmedzenia majetku podľa čl. 20 Ústavy SR a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru.

Z ustanovenia § 349 Trestného poriadku vyplýva, že v štádiu po podaní obžaloby (v štádiu konania pred súdom) je oprávnený vydať, obmedziť alebo zrušiť uznesenie o zaistení majetku výlučne len súd; a to aj v prípade, ak ho vydal prokurátor v prípravnom konaní. Prokurátor je v štádiu konania pred súdom len stranou konania, atribútom ktorého konania je rovnosť strán, ako ústavný princíp podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR. Uvedené teda vylučuje, aby prokurátor mohol v štádiu trestného konania pred súdom vydávať autoritatívne rozhodnutia, nakoľko by bol porušený princíp rovnosti strán. Pasívne legitimovaným v danej veci sťažnosti pre porušenie základných práv a slobôd preto môže byť len súd, ktorý je príslušný konať v trestnej veci sťažovateľa. Uvedený záver je opodstatnený aj z dôvodu, že ak bude sťažnosti vyhovené, adresátom rozhodnutia bude vo veci sťažovateľa konajúci súd ako orgán činný v trestnom konaní, pre ktorý bude právny názor Ústavného súdu SR, ako i jeho rozhodnutie nepochybne záväzné.“.

Pre úplnosť sťažovateľ uvádza, že z § 349 Trestného poriadku súčasne vyplýva, že „predseda senátu rozhoduje len o zaistení majetku, o vyňatí určitých vecí zo zaistenia alebo o jeho zrušení. Trestný poriadok nepredpokladá, že súd by mal rozhodnúť (uznesením) o podnete obžalovaného na zrušenie zaistenia majetku. V každom prípade súd v danej veci žiadne rozhodnutie nevydal.“.

Sťažovateľ ďalej poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 23/01 z 15. júla 2003, ktorý je podľa jeho názoru aplikovateľný aj v tejto veci. Sťažovateľ konštatuje, že v citovanom náleze ústavný súd „riešil otázku porušenia vlastníckeho práva z dôvodu, že súd vydal uznesenie predbežného charakteru (uznesenie o odložení vykonateľnosti stavebného povolenia), ktorého dôsledkom bolo obmedzenie vlastníckeho práva sťažovateľov. Ústavný súd SR dospel k záveru o porušení vlastníckeho práva sťažovateľov z dôvodu porušenia princípu primeranosti, a to preto, pretože obmedzenie vlastníckych práv sťažovateľov trvalo neprimerane dlho. Za neprimerane dlhé obdobie trvania obmedzenia

vlastníckeho práva v konkrétnom prípade považoval Ústavný súd SR obdobie pol druhá roka.“.

Ďalej sťažovateľ uvádza, že uznesenie o zaistení majetku „bolo vydané dňa 23. 07. 2002. Je nepochybné, že toto uznesenie má predbežný charakter rovnako, ako uznesenie o odložení vykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu. Rovnako je nepochybné, že s vydaním uznesenia o zaistení majetku je spojené obmedzenie vlastníckeho práva sťažovateľa (ius disponendi). Toto obmedzenie pretrváva k dnešnému dňu už viac ako 9 (deväť) rokov. Z ústavnoprávnych požiadaviek na obmedzenie vlastníckeho práva vyplýva, že obmedzenie výkonu vlastníckeho práva musí byť primerané, a to aj z hľadiska času... V danom prípade neexistuje žiadna konkrétna skutočnosť alebo skutočnosti, ktoré by odôvodňovali také dlhé trvanie obmedzenia vlastníckeho práva sťažovateľa, a preto je zrejmé, že existencia uznesenia o zaistení majetku sťažovateľa porušuje právo sťažovateľa vlastníť majetok garantované čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru.“.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že jeho právo „na majetok zaručené čl. 20 Ústavy SR a právo pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochranu ľudských práv a základných slobôd bolo porušené tým, že zaistenie jeho majetku na základe uznesenia prokurátora Krajskej prokuratúry Bratislava sp. zn. IKO-V-70/02 zo dňa 23. 07. 2002 trvá (trvalo) po dobu, ktorá nie je primeraná“. Zároveň navrhuje, aby ústavný súd zrušil predmetné uznesenie krajskej prokuratúry.

Sťažovateľ v petite sťažnosti síce neoznačil, koho považuje za porušovateľa označených práv, avšak v záhlaví sťažnosti uviedol, že táto sťažnosť smeruje proti „odporcovi: Krajskému súdu v Bratislave“, z čoho ústavný súd vychádzal pri predbežnom prerokovaní jeho sťažnosti.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti (návrhu) ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade všeobecného súdu v trestnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu (Ochrana majetku) každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva...

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľovi ako obvinenému bol uznesením krajskej prokuratúry sp. zn. I KO-V-70/02 z 23. júla 2002 zaistený nehnuteľný majetok (bližšie špecifikovaný v uznesení o zaistení majetku) z dôvodu, že bolo proti nemu začaté trestné stíhanie za trestný čin, za ktorý vzhľadom na jeho povahu a závažnosť a na pomery sťažovateľa je potrebné očakávať uloženie trestu prepadnutia majetku, a navyše existuje obava, že výkon tohto trestu bude zmarený alebo sťažený.

Podľa § 347 Trestného poriadku ak je obvinený stíhaný pre trestný čin, za ktorý so zreteľom na povahu a závažnosť činu a na pomery obvineného treba očakávať uloženie trestu prepadnutia majetku, a je obava, že výkon tohto trestu bude zmarený alebo sťažený, môže súd a v prípravnom konaní prokurátor majetok obvineného zaistiť. Súd zaistí majetok obvineného vždy, ak uložil trest prepadnutia majetku rozsudkom, ktorý doteraz nenadobudol právoplatnosť. Pri zaistení sa postupuje primerane podľa § 47 ods. 2.

Podľa § 348 ods. 1 Trestného poriadku zaistenie postihuje celý majetok obvineného, prírastok a výťažky, ktoré zo zaisteného majetku plynú, ako aj majetok, ktorý obvinený nadobudne po zaistení. Nevzťahuje sa však na prostriedky a veci, na ktoré sa podľa zákona nevzťahuje prepadnutie majetku.

Podľa § 348 ods. 3 Trestného poriadku pokiaľ trvá zaistenie, sú neúčinné všetky právne úkony obvineného, ktoré sa týkajú zaisteného majetku, okrem úkonov smerujúcich na odvrátenie bezprostredne hroziacej škody.

Podľa § 348 ods. 4 Trestného poriadku kto má vo svojej moci veci, ktoré patria do zaisteného majetku, je povinný, len čo sa o zaistení dozvie, oznámiť to prokurátorovi alebo súdu, ktorý majetok zaistil; ináč zodpovedá za škodu spôsobenú opomenutím oznámenia.

Podľa § 349 Trestného poriadku predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor zruší zaistenie, ak zanikne dôvod, pre ktorý bol majetok zaistený.

V auguste 2005 bola v trestnej veci sťažovateľa (a ďalších spoluobvinených) podaná na krajskom súde obžaloba pre trestný čin podvodu spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2 a § 250 ods. 1 a 4 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v znení zákona č. 175/1990 Zb., pre trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2 a § 252 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 4 Trestného zákona v znení zákona č. 248/1994 Z. z. a pre trestný čin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona v znení zákona č. 248/1994 Z. z. Vec nie je dosiaľ právoplatne skončená.

Krajský súd prípisom sp. zn. 7 T 5/2005 z 12. decembra 2011 reagoval na podnet sťažovateľa postúpený generálnou prokuratúrou, v ktorom mu oznámil, že „v zmysle § 349 Tr. por. účinného do 31. 12. 2005... dôvod, pre ktorý bol majetok zaistený doposiaľ nezanikol“.

Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu malo dôjsť tým, že v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 5 T 7/2005 dosiaľ trvá zaistenie jeho majetku, ku ktorému došlo na základe uznesenia krajskej prokuratúry

o zaistení majetku. Podľa sťažovateľa je zaistenie jeho majetku trvajúce už takmer 10 rokov neprimerané.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa so zaistením jeho nehnuteľného majetku, ktoré podľa jeho názoru trvá neprimerane dlhú dobu.

Sťažovateľ však namieta len porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktoré sú hmotnoprávneho charakteru. V sťažnosti nenamieta porušenie ústavnoprocených princípov súdneho konania zakotvených v čl. 46 až čl. 48 ústavy postupom krajského súdu.

Ústavný súd je viazaný návrhom sťažovateľa a v dôsledku tejto viazanosti mu neprináleží v prípade sťažovateľa preskúmanie možnosti porušenia ústavnoprocených princípov súdneho konania zakotvených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, keďže ich porušenie sťažovateľ nenamieta.

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 78/05, I. ÚS 310/08, I. ÚS 471/2012) je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Preto o prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. v spojení s ich porušením.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené dospel k názoru, že bez možnosti vyslovenia porušenia práv sťažovateľa procesnoprávneho charakteru (podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47

ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), čoho sa však sťažovateľ, ako už bolo uvedené, nedomáha, nemožno dospieť ani k záveru o porušení jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Táto skutočnosť už sama osebe zakladá v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť, a preto sťažnosť pri predbežnom prerokovaní v celom rozsahu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

S uvedenou ustálenou judikatúrou ústavného súdu korešponduje aj nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 23/01 z 15. júla 2003, na ktorý v okolnostiach veci poukazuje aj sťažovateľ, považujúc ho za aplikovateľný aj v jeho veci. Predmetom sťažnosti, ktorá bola prerokovaná v označenom konaní, však bolo namietané porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom a rozhodnutím krajského súdu v rámci správneho súdnictva, teda sťažovateľ síce namietal porušenie svojich základných práv hmotnoprávneho charakteru, avšak primárne uplatnil námietku porušenia ústavnoprocených princípov zakotvených v čl. 46 ústavy. V tomto konaní to však tak nie je.

Ústavný súd poukazuje ďalej aj na skutočnosť, že v súčasnosti je trestná vec sťažovateľa a spol. v štádiu rozhodovania pred krajským súdom, ktorý môže podľa § 349 Trestného poriadku rozhodnúť o zrušení zaistenia jeho majetku v prípade, že zanikne dôvod, pre ktorý bol zaistený. Z tohto pohľadu je sťažnosť už na prvý pohľad „nejednoznačná“, keďže sťažovateľ sa v jej texte síce zmieňuje o prípise (liste) krajského súdu sp. zn. 7 T 5/2005 z 12. decembra 2011, ale v zmysle jej petitu, ktorým je ústavný súd viazaný (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), smeruje vo svojej podstate proti uzneseniu prokurátora krajskej prokuratúry sp. zn. I KO-V-70/02 z 23. júla 2002, ktorého zrušenie navrhuje, hoci právnym základom práv, ochrany ktorých sa sťažovateľ domáha, je v súčasnom štádiu trestného konania (po podaní obžaloby, pozn.) podľa názoru ústavného súdu už označený prípis krajského súdu, ktorý z materiálneho hľadiska nesie znaky rozhodnutia. Preto mal sťažovateľ v okolnostiach prípadu podľa názoru ústavného súdu

namietať predmetný prípis a v ňom obsiahnutý záver, že dôvod zaistenia majetku v jeho prípade stále trvá.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa je z hľadiska označenia právneho aktu (rozhodnutia), na základe ktorého podľa jeho tvrdenia trvá porušenie jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, zmätočná, keďže namieta porušenie týchto práv uznesením prokurátora krajskej prokuratúry sp. zn. I KO-V-70/02 z 23. júla 2002, ktoré už bolo „subsumované“ označeným prípisom krajského súdu. Táto skutočnosť zakladá ďalší dôvod pre odmietnutie jeho sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Na tomto základe ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že ak sťažovateľ bude toho názoru, že postupom krajského súdu ďalej dochádza k porušovaniu jeho základných práv podľa ústavy alebo práv zaručených kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, nič mu nebráni, aby podal ústavnému súdu novú sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd už o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2013